REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorî nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. În Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banî pentru o publicare. Publicărî mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banî

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şese lunî 12 cor., pe trei lunî 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francî, pe şése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorî.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunî 10 cor., pe trei lunî 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése lunî 12 cor., pe trei lunî 6 cor. — Un esemplar 10 banî. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 194. Braşov, Joi 2 (15) Septemvrie. 1904.

Nu falsificaţî istoria!

Braşov, 1 (14) Septemvrie.

I.

Nu e nimic mai urît şi mai respingĕtor decât când în discusiunea publică, acolo unde se impune de a se lămuri situaţiunile, se falsifică cu intenţiune istoria, numai ca prin tr'asta sĕ li-se dea uneltirilor cutărei clice aparinţa unor nisuinţe juste şi corecte.

Cetitorii noştri sĕ nu crédă cum-va, că voim sĕ vorbim despre tactica adversarilor neamului românesc de a făuri arme în contra nóstră cu ajutorul falsificării celei mai neruşinate şi temerare a faptelor trecute şi presente. Acésta ar fi de prisos, deóre-ce tactica contrarilor noştri naţionalî e deja prea învechită şi prea bine cunoscută: minciuna şi calumnia, care sĕ pótă da prilegiu puterei brutale de a lovi cu atât mai tare, şi încă sub masca unei acţiunî legitime şi juste în pretinsul interes al unor anumite idei şi nisuinţe.

Nu de acésta voim sĕ ne ocupăm, ci voim sĕ vorbim aicî de adversarii din tabĕra nóstră proprie, de cei carî consciu, instigaţî de curente strĕine aspiraţiunilor nóstre, orî inconsciu, din nepricepere sĕu neorientare, séu amăgiţî şi înşelaţî fiind, devin propagatorii unor neadevĕrurî istorice în detrimentul naţiunei nóstre şi a românismului.

E trist, dér e aşa! Românii asupriţî din aceste ţĕrî au ajuns astăḑî sĕ fie maî ameninţaţî şi mai periclitaţî de nevrĕstnicii rĕtăciţî, de nechibzuiţii, superficialii şi veninoşii din sînul propriu, decât de viclenia şi rĕutatea adversarilor secularî.

Că lucrul a putut ajunge aşa departe, e de vină fără îndoială în primul rĕnd acea parte a pressei române, care folosindu-se de totala neorientare, ca sĕ nu ḑicem ignoranţă a publicului celui mare românesc în ale politicei, nu s'a sfiit şi nu se sfiesce a esploata buna lui credinţă prin falsificarea faptelor trecute şi presente.

Sute de anî au dus'o cum au dus'o Româniidin Ardeal, în ḑile grele ca şi în ḑile mai-puţin posomorîte, cu cei carî îi declaraseră prin lege numai de *natio tolerata.* Au luptat şi, neputênd birui, au răbdat aşteptând sosirea vremii. Resistenţa Ardelenilor fie într'o formă fie într'alta, a fost tot-déuna până aḑî viuă, vigurósă şi trainică.

Cea mai mare dovadă pentru acésta este faptul, că în timpul mai nou în era dualismului, după ce s'au fost săturat până în gât de bunătăţile constituţionalismului şi a parlamentarismului maghiar, fraţiî bănăţenî şi ungurenî au alergat ei de bunăvoie la întrunirea naţională generală românéscă din Ardeal, ca sĕ facă causă comună cu fraţiî lor transilvănenî şi cu toţiî împreună sĕ pună temelia solidarităţiî naţionale a Românilor de sub obláduirea ungurescă.

Aşa s'a întêmplat. Bănăţenii de la Timişóra şi Lugoş şi Ungurenii de la Arad şi Oradea-mare au fost, carî, după o activitate parlamentară de două ḑecî de anî — pe care reuşiseră a-o inaugura cu o pleiadă frumósă de peste trei-ḑecî de deputaţî, patrioţî şi naţionalişti, bărbaţî harnicî şi distinşî — au venit la Sibiiu în 1881 sĕ caute razim în politica de resistenţă naţională şi în conlucrarea solidară cu Românii ardelenî.

Şi óre sĕ fi alergat acum 23 de anî Bănăţenii şi Ungurenii la marele sfat din Transilvania numai pentru ca sĕ facă şi ei pasivitate faţă cu alegerile dimpreună cu fraţii lor Ardelenî, orî sĕ-i îndemne pe aceştia a părăsi tactica lor şi a-o porni dimpreună cu dênşii cu praporii pe câmpul de bătaie electoral?

Cel ce ar crede aşa ceva ar dovedi, că nu cunósce luptele nóstre din trecut şi nu înţelege nimic din ce s'a petrecut în jurul lor.

Fost'au şi atuncî, cum sunt şi aḑî şi vor fi mâne cavalerî pentru esploatarea împrejurărilor în favorul lor personal; fost'au şi atuncî vênătorî după deputăţie, egoiştî lacomî şi fără scrupule, gata întotdéuna a identifica interesele lor particulare cu interesele publice, şi a nu-şî face nicî cea mai mică remuşcare de a sacrifica pe cele din urmă pentru cele dintâiu. Dér în conferenţa naţională dela 1881, prima consfătuire în care au fost representat întreg poporul nostru din Ardeal, Bănat şi Ungaria, nisuinţele egoiste particulare au trebuit sĕ dispară dinaintea principiului celui mare naţional, ce a făcut sĕ se unéscă toţî sub unul şi acelaş program, sĕ se grupeze în jurul unuia şi aceluiaşî stég.

Cumcă la 1881 nu s'a tratat decât în linia a' doua de modul de procedere la alegerile dietale, o dovedesce cu prisosinţă împrejurarea, că fără multă discusiune Românii bănăţenî şi ungurenî au rĕmas, ca şi Ardelenii, pe lângă tactica lor de mai înainte şi s'au unit numai în program; şi o mai dovedesce faptul, că dintre Ardelenî, aşa numiţii activiştî au cedat şi au dat mâna cu pasiviştii, făcênd posibilă luarea concluselor cu vot unanim.

Românii bănăţenî şi ungurenî luând parte la conferenţa generală naţională din 1881, în care s'au solidarisat cu fraţii lor Ardelenî formând împreună cu ei marele partid naţional român, una şi nedespărţit, pe basa unuia şi aceluiaşî program, n'au făcut decât a se asigura în contra despotismului şi esceselor de volnicie şi intoleranţă ale majorităţii parlamentare domnitóre, căutând, ca minoritate ameninţată la culme, în tóte privinţele, a se întări prin uniunea cu Românii transilvănenî şi răzimarea lor de politica de resistenţă naţională a acestora.

Aşa dér sĕ distingem bine. Nu de participare séu neparticipare la alegerî s'a tractat în prima linie la 1881, ci de unirea şi cimentarea forţelor naţionale, de întărirea puterei de resistenţă a poporului român.

Orî ce ar fi adus cu sine timpul şi împrejurările, de ar fi delăturat orî nu causele, ce au dat nascere pasivităţii absolute adoptate de Românii ardelenî faţă cu alegerile dietale, de ar fi făcut posibilă orî nu întrarea Românilor în cadrul constituţiei ungare de drept şi de fapt, de ar fi dăinuit în genere acéstă constituţie orî nu: Românii la an. 1881 s'au unit şi s'au solidarisat într'un singur partid naţional, pentru ca întărindu-se sĕ-şî pótă conduce ei înşi-şî destinul şi orî ce eventualitate sĕ-i găséscă una şi nedespărţiţî, gata a aduce cele mai marî jertfe spre a-şî apĕra individualitatea lor naţională prin opunerea celei mai tarî resistenţe posibile despotismului de rassă şi încercărilor de desnaţionalisare.

Braşov, 1 (14) Sept v.

Memorandul consistoriul ev. din Sibiiu în care se ridică protest contra noului proiect de lege despre reforma şcolară al ministrului Berzeviczy, a fost inmanuat după cum cetim în „Sieb. D. Tgbltt" în 7 l. c n. ministrului preşedinte Tisza prin deputatul Dr. K. Wolff. In 9 l. c. a fost înaintat memorandul şi ministeriului de culte şi instrucţiune publică.

Principele Bulgariei în Viena. Cu ocasiunea aflărei în Viena a Principelui Bulgariei, ziarul *„Fremdenblatt"* publică un articol, în care ḑice că principele Ferdinand îndeplinesce o datorie de curtoasie făcênd o visită Impĕratului Francisc Iosif în urma unei lungî şederî în monarchia austro-ungară, la Marienbad întâi, şi în posesiunile sale din Ungaria în al doilea rênd. Este în afară de orî ce îndoială continuă ziarul vienez, că date fiind împrejurările dificile prin care a trecut, principele a bine meritat pentru menţinerea păcei prin atitudinea sa corectă şi de acea póte fi sigur de primirea amicală ce i se va face. Intreţinerile ce va avé cu cercurile competinte îl vor convinge că simpatiile pentru buna stare şi desvoltarea prosperă a Bulgariei au rĕmas neschimbate aci.

Impĕratul a primit pe principele Bulgariei în audienţă prelungită. Spre séră a înapoiat principelui visita sa. Séra s'a dat un prânḑ în onórea principelui la care au mai luat parte suita principelui personalul agenţiei diplomatice, contele Goluchowski şi Koerber.

Ḑiarul *„Die Zeit"* din Viena scrie următórele:

„Faptul, că Impĕratul a primit în audienţă pe principele Ferdinand, a produs sensaţie în tóte cercurile. Acéstă neaşteptată întorsătură este a-se mulţumi intervenţiei regelui Angliei. Principele a rugat în Marienbad pe regele Edward sĕ mijlocéscă o audienţă la împĕratul Francisc Iosif! Regele Edward a scris îndată împĕratului rugându-l sĕ priméscă pe principe. In audienţa de aḑî nu s'a vorbit despre cestiunî politice acute, ci principele a asigurat pe împĕratul, că va face tot ce-i stă in putinţă de a suprima activitatea revoluţionarilor bulgarî. Impĕratul a luat cu satisfacţie la cunoscinţă declaraţia liniştitóre a principelui".

Cestiunea cretană. Pórta a comunicat ambasadorilor ei acreditaţî pe lângă diferite curţî, că va privi realisarea silinţelor prinţului George relative la Creta ca o călcare a statului quo, declinând orî ce rĕspundere pentru consecinţe. Pórta a primit de la cele mai multe cabinete asigurărî liniştitóre, după carî nicî o schimbare nu se va face în raporturile Cretei.

Proiectul lui Berzeviczy şi Saşii.

Ḑiarul *„Magyar Szó"* a publicat în numĕrul sĕu de la 3 Septemvrie, la loc de frunte, un articol, ce i-s'a trimis din „cercurile conducĕtóre săsescî", în care se combătea din punct de vedere esclusiv săsesc proiectul lui Berzeviczy privitor la reforma şcolară. Fără de a-ne amesteca aḑi în polomica maghiaro-săséscă — care atinge şi pe Românî — vom da aici un estras din rĕspunsul ḑiarului *„Magyar Szó"* la articolul pomenit, din care se va vedé în acelaşî timp, ce argumente invoca autorul articolului contra proiectului din cestiune şi ce sciu sĕ-i rĕspundă cei de la fóia şovinistă maghiară.

Autorul — ḑice „Magyar Szó" în rĕspunsul sĕu—spune, că décă în urma dispoziţiunilor legei şcolare în pregătire *Saşii din Ardeal vor fi înfrânţî, acésta ar însemna o înfrângere a statului ungar faţă cu expansiunea Românilor.* Căcî Saşii scoşî fiind din autonomia şi caracterul lor de naţionalitate, *nu se vor contopi în Maghiarî, ci în Românî, şi dimpreună cu aceştia vor gravita spre România.*

Corect, ḑice „M. Sz." „Trebue sĕ primim conlucrarea armonică; Maghiarî şi Saşî trebue sĕ privéscă cu ochî de lup la Valahime şi umĕr la umĕr sĕ se apere contra expansiunei Valahilor". Putem sĕ primim şi acea aserţiune a autorului sas, că valahisarea Saşilor ar fi păgubitóre în primul rênd pentru statul maghiar. Asta-i adevĕrat. Dér întrebăm: de aceea vré statul maghiar, ca Saşii sĕ înveţe mai cu sîrguinţă limba maghiară pentru-ca *sĕ se valahiseze?* Inţelegem la ce a ţintit d l autor al articolului. După el, proiectul de reformă şcolară e de natură a scóte pe Saşî din naţionalitatea lor. Părerea acésta este greşită, deóre-ce noua lege nu vré alt-ceva, decât ca Saşii, în propriul lor interes, sĕ înveţe unguresce, sĕ se alipéscă strîns de Maghiarî, sĕ simtă una cu aceştia şi *sĕ devină cu timpul ast-fel de Saşi, carî în sentimente si cultură sĕ fie fii vrednicî ai statului maghiar, ér faţă cu strĕinătatea una cu Maghiarii, în carî s'au contopit...*

Autorul articolului — urméză „M. Sz." — ḑice, că Saşii nu nutresc antipatii faţă de statul maghiar, că ei înşişî sunt conscii de necesitatea cunóscerei limbei maghiare, dér Saşii vor suferi din causa controlărei mai stricte a învĕţărei limbei maghiare, fiind-că sunt în desavantaj faţă cu Românii, carî au 4000 de învĕţătorî poporalî, carî nu sciu şi nu pot preda în limba maghiară. Pe aceştî 4000 de învĕţătorî românî, statul nu-i va puté ridica din post, fiind-că n'are cu cine sĕ-i înlocuéscă şi fiind-că pe lângă un salar atât de modest, ca al Românilor, nu se vor găsi 4000 de ómenî la primul apel, carî sĕ-i înlocuiéscă. Prin urmare faţă cu armadia de învĕţătorî românî necunoscĕtorî de limba maghiară statul e încapabil. Tot atuncî însĕ inspectorul póte sĕ dea afară

pe dascălii saşĭ, carĭ sciu unguresce, décă în timpul prescris de proiect nu vor preda în cele 6 despărţăminte ale şcólei poporale limba maghiară aşa fel, încât elevii sĕ scie perfect a vorbi, a scrie şi a socoti unguresce. Aserţiunea acésta e contradictorie, ea dovedesce tocmai contrarul, că adecă décă Saşii de bunăvoie învaţă unguresce şi décă au deja óre-carĭ cunoscinţe din limba maghiară, învĕţarea acestei limbĭ le va fi mult mai uşóră şi controlul statului nu le va face neplăcerĭ.

Dice autorul articolului — continuă „M. Sz.“ — că Românii gravitéză spre România, ér Saşii nu gravitéză nicăirĭ. Asta este adevĕrat numai din unele puncte de vedere. Politicesce Saşii nu pot sĕ graviteze imediat spre marea naţiune germană, fiind ruptĭ de ea în privinţa geografică; din contră nu vor nega nicĭ Saşii, că ei sunt în contact spiritual statornic cu Germania. Politicesce, cu arma şi ca populaţie gravitătóre în afară, Saşii nu pot primejdui statul maghiar, însĕ în urma contactului lor spiritual cu Nemţii pot sĕ strice Maghiarilor tot atât, ca şi Românii.

De încheiere „M. Sz.“ le dice Saşilor: „Pentru Saşĭ e cestiune de viéţă, ca sĕ înveţe temeinic unguresce, — căcĭ acésta le va da cel puţin *un scut contra contopirei lor în Valahime*“.

Mai vreţĭ comentar?

Congresul internaţional de pressă.

Intre discursurile, ce s'au rostit la congresul internaţional de pressă, deschis Dumineca trecută, la 11 l.c. în Viena, s'a remarcat cu deosebire discursul primarului Dr. *Lueger*. Tótă lumea aştepta cu încordare sĕ vadă ce va dice cu acéstă ocasiune acel bărbat, care atât de mult a fost combătut de pressa evreéscă pentru sentimentele sale antisemite şi ale cărui succese politice a provocat atâta displăcere în numita pressă.

Dr. Lueger a vorbit şi vorbele lui n'au găsit nicĭ de astă-dată complăcerea pressei evreescĭ. „N. Fr. Pr.“ într'un prim articol caustic comenteză discursul primarului, pe care îl numesce un amestec de cinism şi naivitate. Nu-i place acestei foi mai ales ceea ce a dis Lueger: că *„a închis amêndoi ochii“* şi a venit la acest congres. La sfîrşitul articolului „N Fr. Pr.“ sulevéză cestiunea, că óre pressa n'ar trebui sĕ refuze a se presenta la ospeţele, ce i-se ofer câte odată şi carĭ nu sunt compatibile cu demnitatea ei. Numita fóie înţelege banchetul oferit congresului de primăria Vienei şi pentru care consiliul comunal a votat 40,000 coróne.

Etă acum discursul lui Lueger:

„Când se adună bărbaţii pressei, tot-déuna se vorbesce, că pressa este o mare putere. Acest cântec s'a cântat şi astădĭ de repeţite orĭ. Dovada cea mai bună, că propoziţia acésta conţine adevĕr, este adunarea de astădĭ şi cred că d-vóstră, onorate dame şi onoraţĭ domnĭ ai pressei, puteţĭ sĕ fiţĭ mulţumiţĭ cu acéstă adunare. (Vii aprobărĭ) Vi-s'au adus omagii din partea tuturor, cei ce au vr'o importanţă în viéţa statului.

Insĕ cu tótă puterea şi cu tótă influenţa cea mare de care dispuneţĭ, şi d-vóstrĕ aveţĭ adversarĭ şi încă adversarĭ de sémă. D-l preşedinte al d-vóstră a făcut tocmai o alusiune la acei adversarĭ.

Vĕ puteţĭ imagina, că aceştĭ adversarĭ au făcut şi ei ce le-a stat în putinţă, spre a vĕ pune beţe în róte (Ilaritate). A şi venit unul séu altul şi la mine şi mi-a dis: „Dér doctore Lueger, ce ai de gând? Vréi sĕ primescĭ jurnaliştii? Ne mai pomenit!“

Şi am cumpĕnit lucrul. Firesce, că am tremurat puţin înaintea d-vóstrĕ — dér nu prea tare. (Ilaritate). Mi-am regăsit numai decât curagiul şi mi-am dis: „Datoria unui primar este, sĕ salute cu dragă inimă, fără considerare la partidul politic, pe bărbaţii, carĭ vin la Viena (Aprobărĭ). Un primar nu póte întreba: décă cutare îi este amicul sĕu politic, orĭ inimicul sĕu? El trebue, décă îşĭ pricepe misiunea, sĕ sĕ se presente pretutindenea, unde se adună bărbaţĭ din tótă lumea şi trebue sĕ le spună, că-i salută din tótă inima.

Dér abstrăgênd de la acésta, adevĕrul este, că lipsurile pressei numai aşa se pot înlătura, décă se forméză o organisaţiune puternică şi eu vĕd în congresul ce s'a deschis astădĭ, o organisaţiune puternică a întregei prese. Decĭ, în calitatea acésta, cred eu, veţĭ fi chemaţĭ a înlătura după putinţă acele lipsurĭ din pressă (Aprobărĭ).

Se scie, că eu n'am fost şi nu sunt tocmai favoritul cutărei séu cutărei prese. Cred însĕ că am dovedit, că presa *deşi este puternică*, totuşĭ *nu este atotputernică* şi tot-déuna am ţinut la următorul lucru: Décă pressa dice, *că ea scrie adevĕrul, atuncĭ ea trebue sĕ şi afle adevĕrul*!

După principiul acesta am lucrat eu în tot-déuna şi am scos'o la cale pot dice destul de bine cu cei mai marĭ adversarĭ ai mei.

Afară de acésta am mai avut o consideraţie, care m'a îndemnat sĕ mĕ present aicĭ:

In tot ceea-ce face omul este la mijloc şi puţin egoism. Acesta-i nelipsit, cum nelipsit este cuvêntul „Amin“ în rugăciune. M'am întrebat: Este oportun sĕ mĕ present aicĭ şi sĕ-mĭ esprim bucuria, asupra faptului, că atâţia domnĭ din tótă lumea sĕ adună aicĭ? şi mi-am dis: Trebue sĕ mĕ present. Căcĭ este un fapt, că mai ales în multe diare din strĕinătate, dér chiar şi în cele dinlăuntrul ţĕriĭ se scriu lucrurĭ neesacte despre stările din Viena şi Austria. Am dis: Uite cea mai bună ocasiune de a face reclamă pentru iubitul meu oraş natal, Viena, şi pentru Austria!

Scuzaţĭ, că întrebuinţez acest cuvênt. Eu vĕ salut şi din acel punct de vedere, că D-vóstre — sper — că vĕ veţĭ convinge despre adevĕratele stărĭ din Viena şi din Austria, şi veţĭ vedé că nu e tocmai aşa de primejdios la noi, ér décă în acest local se adună une-orĭ ómenĭ, carĭ nu se pot împăca la olaltă, în general popórele Austriei se înţeleg între olaltă fórte bine.

Décă veţĭ fi cetit póte, că aicĭ în Viena cât este de periculos a ieşi la preumblare, vĕ veţĭ convinge în persónă, cât de pacinică, cât de inimósă şi politicósă este populaţia Vienei! Şi când veţĭ vedé scriindu-se în viitor, că uite ce ómenĭ turbaţĭ îşĭ fac mendrele în Viena şi uite cum stau lucrurile în patria nóstră, veţĭ puté dice: Ne-am convins singurĭ că e o minciună.

Scuzaţĭ, că sunt aşa de egoist, sunt însĕ de părere, că egoismul sănĕtos este motorul orĭ cărui progres, şi în privinţa acésta eu unul nu las nimic de dorit. (Ilaritate.)

Domnilor şi damelor! Bine aţĭ venit! Populaţia Vienei este divisată, o parte salută pe unĭ, altă parte pe alţiĭ. Eu vĕ salut pe toţĭ. (Viĭ aprobărĭ). Nu întreb pe nimenĭ *de programul sĕu politic, nu l întreb de nascerea sa. Nu întreb de nimica. Inchid amêndoi ochii şi dic*: Bine aţĭ venit în oraşul Viena!

Rĕsboiul ruso-japones.

Situaţia în Manciuria.

Din *Londra* se anunţă: Grosul armatei lui Kuropatkin se află la Mukden; aprópe de acest oraş stă acum şi divisiunea ruséscă, care a acoperit sĕptĕmâna trecută retragerea armatei rusescĭ. Acum şi Japonesii recunosc, că Kuropatkin a dat dovedĭ de mare dibăcie prin acoperirea retragerei sale şi că a încheiat cu succes retragerea.

— După o scire telegrafică din *Mukden* Ruşii se retrag în ordine spre *Tienlin*. Pe drumul dintre Yantai şi Mukden, Japonesii şi Ruşii sunt încă în contact.

— *„Lokalanzeiger“* primesce din Londra scirea, că după telegrame sosite acolo, armata japonesă nu se va odihni decât câte-va dile, usând de acest timp pentru a pregăti un atac mare contra lui Kuropatkin. *Oyama* speră sĕ pótă da o luptă nouă înainte de ce Ruşii vor fi ajuns la Charbin.

Oyama anunţă la Tokio, că spre ost de Yantai cavaleria rusă a apărut în numĕr mare. De-alungul căii ferate, între Yantai şi Mukden, se află şi numĕrósă infanterie ruséscă.

— Agenţia *„Reuter“* primesce din *Kupantse* scirea, că Japonesii sunt nemulţumiţi, pentru-că planul armatei lor n'a succes. Ei voiau sĕ dea o luptă decisivă la Liaoyang şi sĕ nimicéscă armata rusă manciuriană. Kuropatkin lĭ-a priceput intenţia şi nu s'a lăsat sĕ fie surprins. Cu tóte aceste Japonesii n'au desperat; ei transportă în tot chipul posibil întărirĭ şi provisiunĭ spre nord, deóre-ce cred, că o luptă decisivă se va da probabil spre nord de Mukden.

Linevicĭ în Corea?

Din *Tiencin* se vestesce, că generalul rus *Linevicĭ* a învadat cu o armată de 50,000 în Corea şi a tăiat legătura armatei lui Kuroki cu Fŏngvanceng. Scirea nu este confirmată încă.

Ţarul şi rĕsboiul.

„Daily Express“ pretinde a sci, că Ţarul e firm decis a continua rĕsboiul până când va mai avé trupe disponibile, ca sĕ le trimită din Rusia în Asia orientală, şi până când va mai avé o rublă în visteria statului. Ţarul va refusa hotărît orĭ-ce amestec şi va respinge orĭ-ce propunere de pace.

Asediul Port-Arthurului.

La *Cifu* s'a rĕspândit svonul, că Japonesii vor îndrepta viitorul lor atac contra forturilor *Orlunşan* şi *Kekwaşan*, situate la nord-vestul fortăreţei. Tóte sforţările Japonesilor vor fi îndreptate spre luarea acestor forturĭ. In contra fortului *Itşan* Japonesii nu vor sĕ mai dea atacurĭ, dér îndreptéză asupră-i o puternică bombardare pentru a-l reduce la tăcere. Se dice, că în aceste 5 dile din urmă Japonesii au pierdut 20,000 ómenĭ.

Diarul *„Novi Kraj“* ce apare în Port-Arthur anunţă, că în diua de 2 Septemv. Japonesii au atacat fortăréţa, cu care ocasiune *o divisiune întrégă japonesă a fost aruncată în aer*. Ruşii au respins atacul.

„Köln. Zeitung“ primesce scirea, că în timpul din urmă s'au descoperit în Port-Arthur nisce deposite secrete, pe carĭ le au aranjat Chinesii în ultimul rĕsboiŭ cu Japonia. In aceste deposite s'au aflat 80—100,000 granate, câte-va sute de tunurĭ vechĭ Krupp, carĭ se pot încă întrebuinţa, marĭ cantităţĭ de pulvere şi multe puscĭ şi cartuşe.

„Lokalanzeiger“ e informat din Tokio, că mai mult de 9000 Japonesĭ au cădut în dilele din urmă la Port-Arthur. Răniţii retrimişĭ în Japonia descriu situaţiunea Japonesilor în colorĭ oribile. Fórte mulţĭ din ei au orbit din causa varului nestins pe care Ruşii îl aruncă în şanţurĭ. Deóre-ce bombardarea continuă neîntrerupt, e imposibil a-se înmormênta nenumĕratele cadavre, carĭ zac pretutindenĭ în jurul cetăţii în grămedĭ marĭ. Nemulţumirea poporului în Japonia este mare din causă, că guvernul suprimă scirile asupra evenimentelor de la Port-Arthur.

*

Un cunoscĕtor al regiunei unde se desfăşură rĕsboiul ruso-japones, cât şi a Japoniei, susţine, că lupta de 12 dile la Liaoyang a fost o biruinţă tactică a Japo-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Chirilă Bîzgău.

Steteam de vorbă la masa advocatului Nilvan din Şomcuta cu câţĭ-va din óspeţii veniţĭ acolo la adunarea despărţĕmêntului „Sĕlăgean-Chiorean“... şi povestiam.

Cu asemenea ocasiunĭ, firesce, sunt preferite temele cu referinţe locale.

Aşa a venit vorba la Chirilă Bîzgău.

Chirilă Bîzgău era originar din Sĕlagiŭ şi ajunsese şef-porcar la moşia din Zorlenĭ a regelui României.

Am povestit comesenilor cunoscinţa mea cu Chirilă Bîzgău, şi le-a plăcut.

Nu sciu décă le va plăcé şi cetitorilor tema acésta. In sfîrşit Chirilă Bîzgău nu e un personaj aşa însemnat, ca sĕ se ocupe cineva de el într'un foileton. Chirilă Bîzgău, nu e decât un porcar. Adevĕrat, că e porcar-şef, şi adevĕrat că e mai mare peste porcarii regelui, dér totuşĭ... e numai porcar.

Pentru cei ce ar face obiecţiunile de mai sus, aş avé la îndemână rĕspunsul, că Maxim Gorki a făcut eroi de drame şi novele ţiganĭ corturarĭ şi altă plebe din straturile cele mai inferióre ale muritorilor, faţă cu carĭ un porcar de sigur este superior. De ce n'ar puté decĭ forma subiectul unui modest foileton? Din contră prin acésta póte dau o probă despre cultul meu faţă cu mişcările moderne în literatură.

* * *

Era o di frumósă de primăvară. Profesorii de la gimnasiul „M. K. Epureanu“ din Bîrlad eşiau tocmai de la şcólă şi mergênd la prând se opriră la grecu Manzavinatos sĕ ia o ţuică.

Alăturea de grec era prăvălia de fierărie a jupânului Sigmund Mayer, care era în acelaşĭ timp şi vice-consul austro-ungar. Inaintea prăvăliei stetea un Român în portul sĕlăgenesc: ismene până la genunchĭ şi largĭ de credeai că se unesc într'una ca o fustanelă, un mintean de postav meriu şi pălărie cu bordurĭ înguste şi resfrînte. Avea vr'o daraveră la vice-consulat.

Mĕ apropiŭ de Sĕlăgianul nostru şi-l abordez:

— Ghe unghe eştĭ baghe?

— Gheparche! Hăpt ghin Sĕlaj, décă scii unghe-i?

— Cum n'oiŭ sci, dór şi io-s ghi p'acolo.

— No, doră nu eştĭ ghi p'acolo?

— Ba hăpt ghi p'acolo.

Era Chirilă Bîzgău din Motâş, comună românéscă din apropierea Cehului Silvaniei.

— Şi cum de-ai venit pe aicĭ bade Chirilă?

— D'apoi uite, am venit mai mare peste porcarii de la moşia regelui din Zorlenĭ. Regele a cumpĕrat nisce porcĭ de la groful Teleki din Lona şi cu porcii am venit şi eu, că sciu sĕ umblu cu ei.

Din acel moment am legat prietinie cu Chirilă Bizgău şi adesea orĭ venia la mine şĕ-i scriu câte o carte. Avea simbrie bună şi din banii economisiţĭ trimitea acasă sume considerabile şi îşĭ cumpĕra pămênt.

— Cu ce sĕ te cinstesc domnule, dice Chirilă într'o di, pentru-că vĕd, că ai ostenit pentru mine.

— Cu ce sĕ mĕ cinstescĭ? Ce-am făcut, am făcut cu dragă inimă şi nu aştept plată.

— Ba „meghiş“ nu se cade sĕ nu mĕ arăt şi eu cu ceva. Ţi-oiŭ aduce o pchită făcută de muerea mea. Sciu că ţĭ-a fi dor de pchită de pe la noi, că vĕd că pe aicĭ tótă lumea mâncă numai pchită de la „pecu“.

Adevĕrat, că în Moldova nimenĭ nu cóce pâne de casă, nicĭ la oraş, nicĭ la sate, şi, unde se face grâul cel frumos ca aurul, ómenii mănâncă pâne cóptă la brutăriile grecilor şi evreilor. In timp de şése anĭ cât am stat la Bêrlad numai de douĕ orĭ am mâncat pâne de casă, anume odată la Dumitru Eremia din Epurenĭ, şi acum de la Chirilă Bizgău.

nesilor, dér o înfrângere strategică a lor, pentru-că Kuropatkin întărindu-şî şi întindêndu-şî aripa sa stângă, a reuşit sě facă peste putință aducerea la îndeplinire a planului lui Kuroki de a o împresura şi de a-i tăia retragerea. A fost prin urmare o luptă de retragere, în stil mare.

Kuropatkin nu se simția destul de tare pentru a-se folosi de posiția sa pe linia interióră, de tăria fortificațiilor, ce-şî făcuse din vreme, spre a ataca o parte séu alta din armata japonesă şi a o sdrobi. Deosebirea numěrului era mai mare, decât se crede chiar: Kuropatkin avé 5 corpurî de câte 35.000 de ómenî (175.000), dér ¼ din acest numěr trebue socotit ca scoşî din luptă prin luptele anteriόre. Mareşalul Oyama însě avé mult mai mult de 240.000, cât i-se atribuia. Presența la Liaoyang a trupelor de reservă japonese cu puscî vechî Mourala, sunt dovada cea mai eloquentă, că Japonesii au mobilisat mult mai mulțî anî, decât se crede.

Decî Kuropatkin trebuia sě nu priméscă lupta. Interesul Ruşilor e de-a atrage pe Japonesî cât mai departe spre Nord, făcêndu-i sě sufere pierderî cât mai marî; căcî, pe la 15 Octomvrie st. n. va sosi la Charbin a doua jumětate din corpul de armată al 5-lea şi al 6-lea întreg. Décă Japonesii nu debarcă la Wladivostok, s'ar puté aduce şi corpul de armată al lui Linevicî. Er décă nicî cu aceste ajutóre nu se va simți în stare a lua ofensiva, atuncî va trebui s'o amâne pe primăvară.

De sigur, că şî-a pregătit destule locurî de reculegere şi popas, la fel cu cel de la minele de cărbunî de la Erhtaho (Yantai), de-a lungul liniei de retragere până la nord de Mukden, unde începe podişul înalt. Cu ce preț plătesce Japonesilor aceste poprirî în posiții întărite, atêrnă de dibăcia sa. Sórtea lui e hotărîtă, décă Japonesii reuşesc a-l sili sě priméscă o luptă hotărîtóre în una din aceste posiții, unde se luptă pe un front întors. Fiind-că artileria ruséscă scie acum a mânui tunurile din 1900, luptele trebue sě fie sângeróse. „(Nat. Zeitung").

SCIRILE DILEI.

— 1 (14) Septemvrie.

Pentru incendiații din Câmpeni. Comitetul parochial al bisericei sf. Nicolae din Braşov (Scheiŭ) a votat în şedința sa de erî séra, o sumă de *300 cor.*, drept ajutor pentru nenorociții locuitorî ai comunei Câmpenî.

Confiscare. In numěrul 186 al foii nóstre sub titlul *„Un nou proces de agitație"* am comunicat după foile maghiare că asupra *„Cărții de cântece diverse"* adunate şi aranjate de d-l învěțător *I. Dariu* judele de instrucție din Têrgul-Mureşului *a ordonat confiscarea* în tótă țera şi trimiterea tuturor esemplarelor la judecătoria investigătóre de acolo. Adî primim informațiunea, că erî în 13 Sept. n. c. *poliția din loc a şi confiscat tóte esemplarele* din cartea numită de la librăria H. Zeidner din loc, şi că cântecele încriminate sunt: *„Deşteptăte Române"*, (cu potret în carte), *„Marşul anului 1848"* şi *„Marşul lui Avram Iancu"* (ér cu portret).

Un monument pentru Vasile Alexandri. Sculptorul Hegel a terminat statua poetului nostru Alexandri, care are sě se aşede în Iaşî. Poetul este presentat stând în picióre şi ținênd în mână o carte. Soclul e de 4 metri, ér statua are o înălțime de 3 metri.

Din Galați (România) se telegrafézǎ, că Vinerî a sosit la revisorul şcolar de acolo citația, prin care direcția institutului catolic „Notre Dame de Sion" e chemată pe diua de 6 Septemvrie v. înaintea consiliului permanent de instrucțiune. Maicele catolice au refusat primirea citației. Revisorul şcolar a înaintat citațiile poliției spre înmânare celor în drept.

Impěratul Wilhelm a terminat proiectul unei plăcî comemorative, care va fi remisă părinților soldaților germanî căduțî în campania contra Hererilor, din sud-ostul Africei. Desemnul plăcei represintă pe Sf. Gheorge pe cal, punênd cu mâna stângă o corónă de laurî pe o piramidă de drapele, cuirase şi caschete, tobe şi trompete. Pe tabelă se află următórea inscripțiune: „Placă comemorativă a lui (numele şi gradul defunctului) mort pentru împěratul şi pentru patrie. Onóre memoriei sale". La stânga s'a reservat un loc pentru fotografia soldatului mort, representându-l în uniformă colonială. Câte un esemplar din acéstă placă imperială va fi trimisă părinților ofițerilor şi soldaților ucişî.

Prințul Sviatopolk-Mirski noul ministru de interne al Rusiei face parte dintr'o fórte veche familie aristocratică din gubernia Charkov. El s'a născut în anul 1857 în Caucazia, unde tatăl sěu era pe atuncî ajutor al comandantului trupelor circomscripției militare. După ce a absolvit corpul pagilor, a fost repartisat la regimentul de gardă al husarilor. Dér dragostea lui pentru sciințele militare îl făcu sě frecuenteze Academia militară Nicolae a statului major, pe care a absolvat'o cu distincțiune. In acéstă calitate, a comandat escadronul țarului. Inainte de isbucnirea rěsboiului din 1877, prințul Sviatopolk-Mirski fu ataşat la comandamentul superior al armatei caucaziene, participând în timpul rěsboiului la mai multe lupte. Prințul Sviatopolk-Mirski e un amic al Zemistvelor (adunărî districtuale) şi al rěspândirei culturiî prin popor. El a luptat totdéuna pentru întinderea autonomiei Zemistvelor. Noul ministru de interne e însurat cu o contesă Bobriniskaia, o femee de spirit şi de o cultură superióră. Salonul lui din Petersburg e deschis lumei literare şi artistice.

„Emke". Comitetul kulturegyletului maghiar ardelean şî-a ținut la 12 Septemvrie adunarea lunară sub preşedința contelui Victor Korniss. Cassierul a raportat cu acéstă ocasiune, că averea totală a acestei societățî la sfîrşitul lui August a fost de 2,927.269 cor. 37 banî.

O visită interesantă în Sinaia. D-şóra *Astor* fiica cunoscutului miliardar american Sir William Astor, a sosit însoțită de logodnicul ei căpitanul Henry Herbert Spencer Clage, în Sinaia. D-şóra Astor petrecuse în trecut timp mai îndelungat în Sinaia şi Bucurescî, ca óspele principesei Maria. Ea s'a logodit luna trecută cu căpitanul Spencer.

Victoriile Germanilor în contra triburilor Hereros. Un raport al generalului *Trotha* spune, că Germaniî au repurtat o serie de victorii contra triburilor Hereros, carî au avut mai mulți şefî ucişî Germanii au avut perderî cu totul neînsemnate. Guvernatorul coloniei germane sud-africane Leutwein raportézǎ, că locotenentul Stempel a fost ucis într'o luptă cu o bandă hereros de 100 ómenî în diua de 17 August.

O conjurațiune militară contra regelui Petru. Diarul „Independance Belge" află din Belgrad, că s'ar fi descoperit acolo o conjurațiune militară, care ar fi avut de scop uciderea Regelui Petru al Serbiei. Până acum au fost arestați 3 ofițerî, partisanî ai familiei Obrenovicî. Făcându-se perchisiție domiciliara s'au aflat la dênşii 3 scrisorî şifrate, din care reiese proiectata ucidere, şi o scrisóre a ex-reginei Natalia, în care dênsa dice, că în cas, când mórtea fiului ei ar rěmâné nerěsbunată, corpul ofițeresc al Sêrbiei ar rěmânea pătat şi desonorat.

Bulgariî părăsesc România. Din Sofia se anunță: In urma recoltei rele în România, numěroşî desertorî Bulgarî, carî au trecut în România încă de pe timpul rěsboiului, au decis sě se reîntórcă în Bulgaria. Ei au trimis deja o deputațiune din mijlocul lor la Rusciuc, unde vréu sě se aşede pentru a cumpěra aicî pămênturî.

Ucidere şi încercare de sinucidere. Irina Szöke era fată în casă la Dr. Engel directorul spitalului „Carolina" din Cluşiŭ. Ea întrețínea relațiî de amor cu lucrătorul Mihail Balázs de la căile ferate. Amorul acesta s'a început încă pe când Balázs îşî făcea armata la husarî şi părechea a avut chiar un copil. In timpul din urmă însě Balázs s'a dat beției şi storcea mereu banî de la amanta sa. până ce i-s'a interdis a mai călca pragul spitalului. Cu tóte acestea Balázs a mers alaltăerî la fată şi s'a milogit sě-i mai dea o sumă óre care, pentru ultima óră. Fata i-a dat ultimiî sěi banî, pe carî Balázs şî-a cumpěrat un revolver, cu care apoi a ucis pe nenorocita şi a încercat şi el sě se sinucidă. El a rěmas însě în viéță şi îşî va da sémă de fapta sa înaintea justiției.

Esplodarea unui tun pe bordul unui vas de rěsboiŭ italian. Ministeriul de marină italian primesce un comunicat datat din 27 August din Cemulpo (Corea) prin care i-se vestesce, că pe bordul vasului „Santa Barba" a esplodat de-odată un tun de 150 milimetri calibru. Din causa gazelor rěspândite, au fost ucişî prin asfixie un marinar şi doi fochiştî, 17 persóne, printre carî locotenentul Riccardicarii, au fost de asemenea otrăvițî prin respirarea gazelor, dér sunt pe cale de a fi salvați. Causa acestei esplosiunî nu se cunósce în mod positiv. Amiralul Grenet, comandantul divisiunei navale oceanice, în care vasul „Marco Polo" este vasul amiral, semnaléză conduita admirabilă a statului maior şi al echipagiului în acest accident, în care salvarea celor amenințațî era fórte periculósă.

Sărit din tren. Lângă cantorul 136 a căiî ferate din apropierea oraşului Iaşî. a sărit alaltaerî din clasa I, a trenului accelerat un domn necunoscut, luându-o razna peste câmpurî In vagon necunoscutul lăsase un geamantan cu 20 lei în nikel. Din modul, cum a sărit din tren, se deduce, că necunoscutul este rutinat în astfel de încercărî. Poliția din Iaşî se ocupă fórte intensiv cu acest cas estraordinar.

Muntenegrinî atacațî de Albanesî. Lângă satul de frontieră Zeta, nisce arnăuțî au atacat pe nisce muntenegrinî, carî îşî vedeau în linişte de ocupațiunile lor. O încăerare sângerósă s'a produs atuncî: 7 muntenegrenî au fost rănițî, unul a fost ucis. Perderile arnăuților sunt necunoscute încă. O protestațiune energică a fost adresată Porțiî în acéstă privință cerêndu-se ca Pórta sě siléscă pe arnăuțî sě dea o îndemnitate pentru cei ucişî şi rănițî. Arnăuțiî, dice-se, ar fi avut 5 rănițî şi un ucis; Nizamiî 7 rănițî şi un ucis. Trupe au fost trimise la fața locului atât de către Turcia, cât şi de Muntenegru.

NECROLOG. Subscrişiî cu inima plină de durere vestesc tuturor rudeniilor şi cunoscuților, cumcă mult iubitul şi neuitatului nostru soț, fiu, frate şi cumnat **Dr. Emil Gerasim**, advocat, după lungî şi grele suferințe, împărtăşit cu sfintele taine ale moribundilor şî-a dat nobilul sěu suflet în mânile Ziditoriului Marți în 13 Septemvrie st. n. a. c. la 6 óre a. m. în Aiud, în al 41-lea an al etății şi al 11 lea an al prea fericitei sale căsătoriî. Rămăşițele pământeştî ale scumpului defunct după binecuvêntarea sicriului, se vor transporta la Petrilaca română, locul nasceriî lui, unde se vor aşeda spre vecînică odihnă Joi în 15 Septemvrie st. n. a. c. la 2 óre p. m. Fie-i țărâna uşóră şi memoria binecuvêntată!

A i u d, în 13 Septemvrie 1904. Justina Gerasim n. Gall, ca soție Aron Gerasim, protopop gr. cat. cu soția sa Julia Gerasim n. Nemes, ca părinți, Ioan Popa, preot gr. cat. Demetriu Boar, preot gr. cat. Marióra Nascu, Silvia Lasló, cumnațî şi cumnate, precum şi alte numěróse rudenii; Eugenia, Laurian, Silvia, Eugen, ca frațî şi surorî.

ULTIME SCIRI.

Mukden, 13 Septemvrie. Japonesii n'au ocupat Yantai. Ei vor aranja *Liaoyangul pentru cartierul de iérnă.*

Colonia, 13 Septemvrie. „Kölnische Zeitung" primesce din Mukden o telegramă, după care numěrul trupelelor japonese concentrate în jur de Liaoyang este de 400,000 ómenî cu 700 tunurî. Ariergarda e compusă din 40,000 Coreanî şi 30,000 chinesî.

Tokio, 13 Septemvrie. In urma pierderilor însemnate, ce le-a suferit armata asediatóre la Port-Arthur, infanteria *nu va mai da în viitor asalturî, ci se va nisui a isola total fortăreța de lumea din afară.* In Tokio se recunósce acum, că Japonesii s'au înşelat, când au dispreţuit forța de resistență a fortăreței.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

— Apoi bine bade Chirilă, sě-mî aducî o pită făcută de muierea d-tale.

— Da ghe dohănit, dohănescî? mě întrebà mai departe Chirilă.

— Dohănesc.

— Cu chipa?

— Cu chipa.

— Apoi ți-oiŭ aduce şi o păpuşe ghe dohan, că-i mai bun decât „sugările" cele domnescî.

— Ițî mulțumesc bade Chirilă.

*

Chirilă Bîzgău însě nu era satisfăcut cu cinstea acésta şi sfătuindu-se cu muierea lui, a hotărît sě mě ospăteze odată scii colea domnesce.

Intr'o Duminecă vine cu căruța lui c'un cal, el şi cu nevasta, îmbrăcațî amîndoi de sěrbătóre.

Se opresce înaintea casei cantorului Butoiŭ din Str. Sf. Ion, unde şedeam şi întréba de mine.

— Nu-i acasă, rěspunde cocóna Mandița. S'a dus la biserică.

Chirilă a venit la biserica Domnéscă şi după ce a vědut că sunt acolo, s'a aşedat într'o strană aşteptând sfîrşitul slujbei. Când am eşit din biserică, věd că se apropie de mine şi cu o espresiune solemnă în față, îmî comunică scopul venirei sale:

— Am venit eu şi cu muierea mea sě ne „uspătăm o țîră".

— Ei cum, bade Chirilă?

— Sě „merem" la un „făgădău" şi sě „gustăm" la olaltă, scii „sě ne mulătim" o țîră.

Simțiam că de astă-dată îmî cere prea mult badea Chirilă. Mě gândeam la hazul ce l'ar fi făcut pe socotéla mea vr'un diar audind, că am „mulătit" împreună cu porcarul. In fantasia mea vedeam deja articolaşe micî purtând următorul titlu: *„Profesorul şi porcarul"* séu: *„Ospěțul cu slănină a doi frațî ghe ghincolo"* etc.

— Bade Chirilă — dic eu — asta nu se póte.

Fața lui Chirilă se lungi de desilusia neaşteptată.

— Da pân-ce?

— Pentru că aicea nu-i ca pe la noi, unde d-ta poțî „mulăti" şi cu protopopul şi nimenî nu dice nimica. Scii că pe la noi nu se face nicî o „deschilinire" între domnî şi popor, dér aicî sunt altfel lucrurile. „Minteuaş" ne-ar pune în gazetă şi şî-ar face rîs de noi.

— No, că pentru asta n'am nicî o frică. „Om mere" la „făgădău" cel mai de frunte unde póte „mere" şi „vlěghicu" şi apoi — plătesc eu.

— Bine, bine, bade Chirilă, ițî mulțumesc. Ved eu, că d-ta vréi sě facî, cum sě fie mai bine, dér nu se póte, nu se póte...

Badea Chirilă a rěmas de atuncî cu un ghimpe în inimă şi n'a dat pe la mine multă vreme. Când ne întîlneam pe strădile Bêrladului, îmî dédea „bineţe" ca şi mai nainte, dér nu se mai opria sě stăm de vorbă. Se vedea, că nu póte uita refusul cu care l'am tratat, când m'a invitat „sě mulătim" împreună.

L'am m'ai vědut după aceea şi la Zorlenî, odată cu ocasiunea înaugurării orfelinatului agricol înființat de rege „ex voto" când cu însănătoşarea principelui Ferdinand, şi altă-dată când am fost ca óspe la directorul domeniului, d-l Henri Bolomey.

D-l Bolomey era cumnat cu directorul gimnasiului, d-l Fotino, şi familia d-sale era de o ospitalitate distinsă.

I-am povestit casul cu Chirilă Bîzgău şi s'a făcut mult haz pe socotéla porcarului-şef.

Când recapitulez însě acum întîmplările bune şi rele, prin carî am trecut cât am fost în țéră, figura lui Chirilă Bîzgău mi se presentă în lumina simpatică a omului sincer şi recunoscětor, pe care l'am ofensat prin refusul meu.

Şi regret că l'am refusat.

Căcî la adecă întru cât mi-s'ar fi micşorat vada, décă aş fi primit învitarea porcarului? Din contră, óre nu dedeam eu prin acésta o probă de adevěrat spirit democratic?

Delalelca.

Cursul pieței Brașov.

Din 14 Septemvrie n. 1904

Bancnote rom.	Cump.	18.96	Vênd.	19.02
Argint român.	„	18.82	„	18.90
Napoleond'orĭ.	„	19.02	„	19.12
Galbenĭ	„	11.20	„	11.32
Ruble Rusescĭ	„	2.52	„	2.54
Mărcĭ germane	„	117.20	„	117.40
Lire turcescĭ	„	21.50	„	21.60
Scris. fonc. Albina 5%/0		101.—	„	102.—

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov.
se pot procura următórele cărţĭ:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Versurĭ de dor, adunate din poeţii românĭ de *A.* Preţul 50 banĭ (+ 5 b. porto.)

Doi prinşĭ în cursă, comediă într'un act de A. Kellner localisată de I. Em. *Bobancu*. Preţul 24 banĭ (+ 3 b. porto).

Ţiganii, schiţă istorică, de *I. P. Reteganul*. Preţul 1 cor. (+10 banĭ porto.

Cartea Ilustrată pentru copii şi copile de George *Simu*. Acéstă broşură conţine poesii istoriόre şi morale spre escitarea gustului de cetit la copii. Preţul 50 banĭ + 56 b. porto.)

Escursiunĭ pe munţii Ţerei Bârsei şi ai Făgăraşului din punctul „La om" de pe „Bucecĭ" pănă dincolo de „Negoiul". Descoperirĭ, întregite cu schiţe istorice despre Castelele şi ţéra Făgaraşului de I. Turcu protonotar pensionat al comitetului Făgăraş. Preţul 2 lei plus 10 b. porto.

Dr. Iosif Frapporti prelucrată de Ioan Papiu. Preţul 60 banĭ plus 10 banĭ porto.

Dinu Milian roman. Nenuica sfânt, de Const. Mille. Preţul 2 cor. plus 10 banĭ porto.

Feciorul Popei. Facerea Joiţei. O dragoste a veacului. Rochia Catiţei. Amedeo Madini. Din viaţa tristă După natură. Bacalaureatul, de Const. Mille. Preţul 2 cor. plus 10 b. porto.

Prosă şi versurĭ, fabule de Gr. M. Alexandrescu preţul 30 b. plus 5 b. porto.

— A apărut tomul I. din ***„Novele"*** de Vasilie Ranta *Buticescu*. Broşura are 286 paginĭ şi conţine istoriόre frumόse scrise într'un limbagiu plăcut. Preţul ei e 1 cor. 60 banĭ plus 20 banĭ porto.

„Pe pragul mormêntului," de preotul *G. Simu*, conţine versurĭ funebrale pentru popor şi pentru inteligenţĭ. Pr. 50 banĭ (+ 6 b. porto).

Proba de foc, comedie într'un act după A. Cotzebue, localisată de Irina Sonea n. Bogdan 30 b. plus 10 b. porto.

Istoria lui Stan Păţitul. Partea a II-a. **Femeia** în versurĭ pentru popor de I. Tom. Ţotan învĕţător, preţ. 20 b. plus 3 b. prt.

Poesii, de Bolintineanu. Bătăliile Românilor, II. Preţul 1 cor. (plus 10 b. porto.)

Juvenilia, prosă şi versurĭ, de Sextil Puscariu. Preţul cor. 1.60, pl. 20 b. porto.

Opiniunea publică, conferenţa ţinută s Atheneul român de C. Dissescu la 27 Februarie 1885. preţul 50 b. plus porto 5 banĭ.

Imbunătăţirea stărei sătenilor de Gr. G. Pencescu, preţul 50 b. + 5 b. porto.

Nu mĕ uita! Colecţiune de versurĭ pentru ocasiunĭ funebralĭ. Aranjată prin N. F. *Negruţiu*. Edit. IV. Preţul 50 banĭ. (+ 5 b. p.)

Pribeag, ediţia I-ă de Ioan Iosif Scŏopul Preţ. cor. 1. 50 b. pl. 10 b. porto.

Poesii de Al. A. Macedonski. Preţ. 3 cor. pl. 20 b. porto.

Scriitorĭ, cetitori şi criticĭ de N. Rădulescu-Niger 50 b. plus 5 b. porto.

Lira Sionului séu cântarea sĕrbătorilor de Aron Boca Velchereanu 50 b. plus 10 b. porto.

Bocete adecă **Cântărĭ la morţĭ**, adunate de *I. Pop-Reteganul*. Preţul 80 banĭ. (+ 10 b. p.)

Cu vêrful penei, scrieri satirico-humoristice de Antoniu Pop 1 Cor. plus 10 b. porto.

Poesii de Vasile Ranta Buticescu. Ediţiunea „Amicului Familiei". Preţul 1 cor. 20 b. plus 10 b. porto.

Umbre şi luminĭ poesii de Em. *Părăianu*, cor. 2·50 (porto 20 b.)

„Gazeta Transilvaniei" cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la zaraful **Dumitru Pop** şi la **Eremias Nepoţii.**